

Haarlem

Global Goals for Sustainable Development

Inventarisatie mogelijkheden voor extra inspanningen

juli 2017

Inleiding

In deze inventarisatie is van elk van de 19 doelen waar een extra inspanning kan worden gedaan aangegeven waarom een extra inspanning kan worden gedaan. Deze onderwerpen zijn gebaseerd op de huidige stand van zaken en de beoogde doelen. Zonder een extra inspanning, dus met alleen het voortzetten van het huidige beleid, zullen deze beoogde doelen mogelijk niet worden gehaald. Afhankelijk van nieuwe ontwikkelingen en inzichten kunnen andere onderwerpen in de komende jaren ook een extra inspanning vergen, of kan juist eerder dan verwacht een beoogd doel worden bereikt.

Leeswijzer

De doelen van de Global Goals for Sustainable Development zijn gegroepeerd in 17 thema's. In onderstaand overzicht zijn alleen de thema's opgenomen waarbinnen een voor Haarlem relevant doel aan de orde is waarop een extra inspanning kan worden gedaan. Van elk relevant doel is telkens de omschrijving opgenomen uit het overzicht van de VNG, met in hoofdletters weergegeven de kernwoorden. Vervolgens is per relevant doel de motivatie opgenomen waarom daar een extra inspanning kan worden gedaan. In de rechter kolom is aangegeven van welke beleidsnota het doel onderdeel uitmaakt.

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
1	Einde aan ARMOEDE overal en in al zijn vormen	
1.2	In 2030 is het percentage mannen, vrouwen en kinderen van alle leeftijden dat IN ARMOEDE LEEFT IN AL HAAR DIMENSIES volgens nationale definities ten minste gehalveerd.	Beleidsplan Schulddienstverlening 2016-2019 Stevig op eigen benen (2016/191640)
Motivatie	Het ondersteunen van kinderen in armoede is in Haarlem een belangrijk speerpunt. Haarlem doet al veel voor kinderen in armoede. Dit merken we in vergelijking met beleid van andere gemeenten en horen we terug van partners in de stad. Er is extra geld beschikbaar gesteld voor kinderen in armoede. Deze regelingen en ook het nieuwe extra budget voor kinderen loopt tot 18 jaar. Voor de groep jongeren daarboven zijn deze regelingen niet beschikbaar. Betere voorzieningen voor die doelgroep (liefst landelijk geregeld) zou op termijn een hele goede investering zijn om toekomstige armoede te voorkomen. Dit geeft juist jongeren uit arme gezinnen een betere start, zonder risico op schulden, en gaat de intergenerationele armoede tegen.	Koersdocument Werk en inkomen (2016/255654) Nota Samen actief tegen armoede 2016-2020 (2015/488128) Samen voor elkaar: groeien naar financiële zelfredzaamheid (2012/338471)
1.3	In 2030 hebben alle mannen en vrouwen, in het bijzonder de armen en kwetsbaren, gelijke rechten op economische middelen, evenals TOEGANG TOT BASISVOORZIENINGEN, eigendom van en zeggenschap over land en andere vormen van eigendom, erfrecht, natuurlijke hulpbronnen, geschikte nieuwe technologie en financiële diensten, waaronder microfinanciering.	
Motivatie	Voor de uitvoering van het armoedebelief is het meest behoefte aan een webshop/digitaal platform waarin de doelgroep keuzes kan maken. Dit wordt zo ingericht dat ook andere aanbieders er voorzieningen op kunnen plaatsen. Kinderen/ouders kunnen dan vanuit een persoonlijk budget zelf een keuze kunnen maken	

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	waaraan ze behoefte hebben.	
4	Zorgen voor goed en inclusief ONDERWIJS en mogelijkheden voor levenslang leren voor allen promoten	
4.1	In 2030 is ervoor gezorgd dat alle jongens en meisjes vrij, onpartijdig en goed BASIS-EN VOORTGEZET ONDERWIJS voltooien, dat tot relevante en effectieve leerresultaten leidt.	VSV Meerjarenplan 2015-2018 en VSV vervolgaanpak 2017-2021
Motivatie	Intensivering is nodig voor jongeren in kwetsbare posities, waaronder ook (kinderen van) statushouders. Om te voorkomen dat zij geen passende plek in het onderwijs krijgen, voortijdig schoolverlater worden en hierdoor niet kunnen intreden op de arbeidsmarkt. Wij hebben kwalitatief goede voorschoolse voorzieningen die enerzijds behouden moeten worden en anderzijds goed (financieel) toegankelijk voor kinderen moeten zijn (bv door HaarlemPas). Deze kwaliteit van de voorschoolse voorzieningen en de toegankelijkheid voor gebruikers is continu een punt van aandacht, zeker ook gezien de ontwikkeling in het beleid van het rijk. • Specifieke en meerjarenaanpak bestrijding voortijdig schooluitval voor bepaalde doelgroepen kwetsbare jongeren • Blijven investeren in toeleidende voorzieningen om peuters uiteindelijk op voorschoolse voorziening te krijgen (bv CB, speelgroepen, HomeStart e.d.), versterking van samenwerking tussen voorschool en school, behouden van de huidige goede kwaliteit op voorschoolse voorzieningen en (financiële) toegankelijkheid warboren. • Versterking van de samenwerking tussen passend onderwijs, CJG en jeugdzorg. En een uitbreiding naar de voorschoolse voorzieningen m.b.t. een zorgstructuur voor peuters met een doorgaande lijn naar de schoolse voorzieningen. • Intensivering van de verzuim- en thuiszittersaanpak met de partners • Vergroting van de beschikbaarheid van stageplekken zodat jongeren in kwetsbare posities kunnen doorstromen naar een arbeidsplek	Lokale Educatieve Agenda 2015-2019 (2015/166463) Regionale Educatieve Agenda 2015-2019 (2015/90668) Regionale Agenda voor de toekomst 'Aanval op de schooluitval 2015 tot en met 2018 Zuid- en Midden-Kennemerland' (2015/32177) Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2022 Meerjarenbeleidsplan OKE (2011/436806)
6	Zorg voor beschikbaarheid en duurzaam beheer van WATER EN SANITAIRE voorzieningen voor iedereen	
6.4:	In 2030 is DE EFFICIENCY VAN HET WATERGEBRUIK in alle sectoren aanzienlijk gestegen en is er gezorgd voor duurzame onttrekkingen en leveringen van zoet water teneinde waterschaarste aan te pakken en het aantal mensen dat lijdt aan waterschaarste substantieel te verkleinen	Integraal Waterplan Haarlem (2013/526116). Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2014-2017 (2013/416279).
Motivatie	Door toenemende droge en warme perioden	

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	(klimaatverandering) neemt in Nederland de verzilting van het oppervlaktewater toe. Haarlem kan hier in de toekomst ook last van krijgen. Voldoende zoet oppervlaktewater is dus een belangrijk doel van de waterbeheerders op rijks-, regionaal en lokaal niveau. Voor Haarlem en omgeving is dat het hoogheemraadschap van Rijnland. Efficiënt watergebruik, waarmee verzilting wordt tegen gegaan, gaat over het zoveel als mogelijk lokaal bergen en vasthouden van hemelwater in de bodem, wadi's en in het oppervlaktewater. Dit is een belangrijk principe in de visie en aanpak van het Integraal Waterplan Haarlem.	Ecologisch Beleidsplan 2013-230 (2013/420660). Haarlem en het Klimaat – onderzoek klimaatbestendigheid Haarlem: (2016/478098).
6.b:	Ondersteuning en versterking van de PARTICIPATIE VAN inwoners, voor de verbetering van het beheer van water en sanitaire voorzieningen	
Motivatie	Het wordt in het licht van klimaatverandering steeds belangrijker dat de inwoners van Haarlem zich bewust worden van efficiënt watergebruik. Het gaat dan vooral om het gebruik van drinkwater in eigen huis en hemelwater dat op eigen terrein valt. Operatie Steenbreek dat zich richt op het ont-tegelen van particuliere tuinen en schoolpleinen onder meer ten behoeve van het infiltreren van hemelwater is daar een voorbeeld van.	
7	Zorgen voor toegang tot betaalbare, betrouwbare, DUURZAME EN MODERNE ENERGIE voor iedereen.	
7.1	In 2030 zorgen voor UNIVERSELE TOEGANG tot betaalbare, betrouwbare en moderne energievoorzieningen	Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal (2008/107519)
7.2	In 2030 is het aandeel van HERNIEUWBARE ENERGIE in de mondiale energiemix aanzienlijk verhoogd	Kadernota Haarlem Duurzaam (2011/261872)
Motivatie	De aandacht voor klimaatverandering is niet meer weg te denken, zo is er het SER Energieakkoord van 2013, de Klimaatzaak van Urgenda en het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015. De landelijke politiek heeft de klimaatambitie flink opgeschroefd en stelt dat Nederland in 2050 80 tot 95% CO2 reductie heeft bereikt en dat er vanaf dat jaar geen aardgas meer gebruikt zal worden om huizen te verwarmen. Als koplopergemeente heeft Haarlem onlangs de Routekaart Haarlem Aardgasvrij 2040 opgesteld. Daarmee laat Haarlem meer ambitie zien dan het Rijk. Intensivering is aangevraagd bij de kadernota 2017. Het programma voor Haarlem Aardgasvrij 2040 heeft een meerjarig en structureel karakter. De energietransitie staat centraal in Routekaart Haarlem Aardgasvrij 2040. In 2030 hebben alle Haarlemmers toegang tot (7.1) betaalbare, betrouwbare en moderne energievoorzieningen. Het aandeel hernieuwbare energie zal aanzienlijk verhoogd zijn in 2030 (7.2) .	SER Energieakkoord, 2013 Klimaatakkoord Parijs, 2015 Duurzaamheidsprogramma Haarlem 2015-2019 (2015/245568) Versnelling van het Duurzaamheidsprogramma (2017/93567)

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
8	Duurzame, inclusieve en bestendige ECONOMISCHE GROEI en volledige en productieve werkgelegenheid en fatsoenlijk WERK VOOR IEDEREEN bevorderen	
8.3	Bevorderen van op ontwikkeling gericht beleid dat productieve activiteiten, FATSOENLIJKE WERKGELEGENHEID, ondernemerschap, CREATIVITEIT EN INNOVATIE, ondersteunt en FORMALISERING en groei van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen stimuleert, mede door toegang tot financiële diensten	Startprogramma Haarlem Circulair 2030 (2016/82431). Economische Agenda 2016 (2016/255654).
Motivatie	Voldoende werkgelegenheid is belangrijk voor Haarlem, bedrijven die banen toevoegen krijgen daarom ruim baan. Dit helpt ook om verkeersstromen naar de regio te beperken. Intensivering van sociaal ondernemerschap én startende ondernemingen is nodig om dit te bereiken.	
8.9	In 2030 is beleid ontwikkeld en geïmplementeerd voor het bevorderen van DUURZAAM TOERISME DAT BANEN SCHEPT EN DE LOKALE CULTUUR EN PRODUCTEN PROMOOT.	
Motivatie	Haarlem maakt onderdeel uit van de MRA, waarin het nationale en internationale toerisme nog steeds flink groeit. Intensiveren is nodig voor het verankeren van de duurzaamheid door via beleidsregels extra voorwaarden te stellen aan verblijfsaccommodaties, vervoerders en alle andere ondernemingen betrokken bij toerisme.	
9	Een robuuste INFRASTRUCTUUR opbouwen, inclusieve en duurzame industrialisering stimuleren en innovatie bevorderen.	
9.1	Ontwikkel een hoogwaardige, betrouwbare, duurzame en robuuste INFRASTRUCTUUR, waaronder regionale en grensoverschrijdende infrastructuur, ter ondersteuning van de economische ontwikkeling en het welzijn van de mens, met een focus op BETAALBARE EN GELIJKE TOEGANG VOOR IEDEREEN	Ontwerp Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040 Groen en bereikbaar (2017/272273)
Motivatie	Het opbouwen van een hoogwaardige, betrouwbare en robuuste infrastructuur voor duurzame vormen van mobiliteit heeft in Haarlem een hoge prioriteit. In het Haarlems Verkeers- en Vervoerplan is een belangrijk rol weggelegd voor het OV en de fiets. Om deze vormen van vervoer te bevorderen worden o.a. aparte busbanen aangelegd en fietsinfrastructuur maatregelen genomen. Om een gelijke toegang van het OV voor iedereen te waarborgen, worden alle bushaltes toegankelijk gemaakt voor minder validen. Het gebruik van elektrisch vervoer (auto en bus) wordt gestimuleerd door het aanleggen van laadinfra binnen de gemeente. De Structuurvisie Openbare Ruimte geeft richting 2040 aan waar intensivering nodig is.	
11	Maak STEDEN EN DORPEN inclusief, veilig, veerkrachtig en duurzaam	
11.1	In 2030 is ervoor gezorgd dat iedereen toegang heeft tot adequate, veilige en betaalbare HUISVESTING EN BASISVOORZIENINGEN, en zijn sloppenwijken opgeknapt	Gemeente Haarlem. (2017). Doorbouwen aan een (t)huis: Woonvisie Haarlem 2017-2020 (2017/47534).
Motivatie	Met het vaststellen van de woonvisie Haarlem 2017-	

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	2020: Doorbouwen aan een (t)huis! wordt uitvoering gegeven aan de intensivering van de huisvesting voor lagere inkomensgroepen. Dit willen we bereiken door focus op ontwikkelzones en daarbij het instrumentarium dat er is, optimaal door te ontwikkelen.	Gemeente Haarlem (2017). Concepttoekomstvisie Haarlem 2040: Mooi, Veerkrachtig en Sterk (2017/154917)
11.7	In 2030 is er universele toegang tot veilige, inclusieve en toegankelijke GROENE EN OPENBARE RUIMTES, met name voor vrouwen en kinderen, ouderen en personen met een handicap	Ontwerp Structuurvisie openbare ruimte Haarlem 2040 Groen en bereikbaar (2017/272273)
Motivat	De Structuurvisie openbare ruimte geeft richting 2040 aan waar behoud of intensivering nodig is, in de komende jaren moeten aan de hand van de uitvoeringsagenda keuzes worden gemaakt voor de korte, middellange en lange termijn	
12	Duurzame CONSUMPTIE- EN PRODUCTIEPATRONEN waarborgen	
12.2	In 2030 duurzaam beheer en EFFICIËNT GEBRUIK VAN NATUURLIJKE HULPBRONNEN	Plan van aanpak Haarlem Klimaatneutraal (2008/107519)
Motivat	We willen de transitie maken naar een circulaire economie. Hiertoe is het Start Programma Haarlem Circulair vastgesteld in 2016. Haarlem doet al veel op circulair gebied. Maar we willen de transitie naar een circulaire economie versnellen, met oog voor initiatieven uit de samenleving waarbij we ook over de grenzen van de gemeente willen kijken. Haarlem kan meer inzetten op het versterken van samenwerkingsverbanden en met particulieren en inwoners en misschien een coördinerende rol op zich nemen die nodig is op het gebied van duurzaam omgaan en verwerken van grondstoffen. Het delen van kennis en kunde zal hieraan bijdragen.	Startprogramma Haarlem Circulair 2030 (2016/82431)
12.5	In 2030 is de afvalproductie aanzienlijk verminderd door middel van preventie, REDUCTIE, RECYCLING EN HERGEBRUIK	Strategisch programma afval, juni 2016 (2017/183828)
Motivat	Het verduurzamen van de inzameling van huishoudelijk afval - door afvalscheiding en recycling - draagt bij aan meer circulaire grondstoffen via het Strategisch Programma Afval (SPA). Het SPA draagt bij aan minder gebruik van grondstoffen, door duurzaam om te gaan met grondstoffen en zoveel mogelijk kringlopen te sluiten binnen de afvalketen. Als gemeente kunnen we bewoners bewust maken van het belang van recycling en hergebruik. Belangrijk hierbij is om hen de nodige voorzieningen, kennis en middelen te geven om afval te kunnen scheiden en hergebruik te stimuleren.	Implementatieplan SPA: omgekeerd inzamelen in Haarlem' (2017 /183828).
13	Neem dringend actie om KLIMAATVERANDERING en de effecten ervan te bestrijden.	
13.1	Verhoog de VEERKRACHT en het aanpassingsvermogen aan klimaatgerelateerde gevaren en natuurrampen in alle landen	Grondstoffen akkoord, maart 2017
Motivat	Uit de vorig jaar (2016) uitgevoerde stresstest in Haarlem blijkt dat de stad de veranderingen in ons klimaat en de	Met de Klimaatadaptatie-agenda naar een klimaatbestendig Haarlem (2016/478098)

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	gevolgen daarvan warmte, regen, droogte) niet kan opvangen. Daarom is intensivering van ons lokale klimaatbeleid nodig. Haarlem wil in 2050 voldoen aan de doelstelling van de nationale klimaatadaptatiestrategie van het Rijk. Dat betekent dat de overlast van extreme hitte, extreme regen en droogte voor Haarlem wordt opgevangen. De Klimaatadaptatie Agenda Haarlem bevat de meerjarenaanpak en programmering.	
15	Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ECOSYSTEMEN	
15.9	Waarden van ecosystemen en biodiversiteit borgen in LOKALE PLANNING en ontwikkeling.	Ecologisch beleidsplan 2013-2030 (2013/420660).
Motivatie	Het behouden van biodiversiteit moet een integraal onderdeel worden van stedelijke planning en ontwikkeling. Haarlem is betrokken bij het maken van een waarderingsmethodiek om de maatschappelijke waarde van groen zichtbaar te maken en een volwaardige plek in de besluitvorming te geven. Om de waarde van groen te benutten is het belangrijk om in aanpalende beleidsdomeinen de functie van groen te integreren; bijvoorbeeld hoe groen gebruikt kan worden bij het tegengaan van hittestress.	City Deal de Waarde van Groen in de stad 2016 Bomenbeleidsplan (2009/155174) Haarlem en het Klimaat – onderzoek klimaatbestendigheid Haarlem (2016/478098)
15.b	Aanzienlijke MIDDELEN UIT ALLE BRONNEN EN OP ALLE NIVEAUS mobiliseren om duurzaam bosbeheer te financieren, en te zorgen voor adequate stimulansen voor ontwikkelingslanden om duurzaam bosbeheer te bevorderen, onder meer voor behoud van bossen en herbebossing.	
Motivatie	Behoud van biodiversiteit en duurzaam bosbeheer vereist vaak samenwerking tussen gemeenten over de grenzen heen. Haarlem heeft veel contacten en kan hier een rol in spelen. Haarlem heeft een centrale rol binnen allerlei overleg organen. Haarlem kan meer inzetten op het versterken van samenwerkingsverbanden met particulieren en inwoners en een coördinerende rol op zich nemen die nodig is voor het complexe vraagstuk van het beschermen van ecosystemen.	
16	Bevordering van VREEDZAME, INCLUSIEVE EN RECHTVAARDIGE SAMENLEVINGEN voor iedereen en effectieve, inclusieve instellingen OP ALLE NIVEAU'S	
16.7	Zorgen voor RESPONSIEVE INCLUSIEVE PARTICIPATIEVE EN REPRESENTATIEVE BESLUITVORMING op alle niveaus	Initiatiefvoorstel Experiment Loting (2016/282807)
Motivatie	Met <i>Samen doen!</i> is een bewuste keuze gemaakt om meer ruimte te bieden aan initiatiefnemers in de stad. In tijden van economische recessie kun je alleen met vereende kracht ontwikkeling op gang brengen. Daarnaast willen mondige en betrokken Haarlemmers sommige taken van de overheid zelf organiseren of nieuwe ideeën die het publieke domein aangaan zelf oppakken. De afgelopen jaren heeft Haarlem flink	Activiteiten Duurzame Stedelijke Vernieuwing (2016/47231) Stimuleringslening Duurzame Stedelijke Vernieuwing Haarlem

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	geïnvesteed in deze nieuwe manier van samenwerken. Zo zijn er nieuwe subsidies en leningen gecreëerd om initiatieven in de stad te faciliteren. Deze samenwerking is al het verst gevorderd op het vlak van de duurzaamheidsopgave. Binnen de ambtelijke organisatie is een beweging op gang gebracht om minder sectoraal te werken. Zodat samenwerking met de stad ook binnen de gemeentelijke organisatie meer in netwerk vorm kan, door alle beleidskokers heen. Deze kanteling wordt per 1 januari 2018 doorgevoerd. Daarnaast is extra ingezet op het sneller richting geven aan initiatiefnemers of hun ideeën kansrijk lijken als ze de overheid daarvoor nodig hebben, bestuur op maat. Maar ook wordt volop geëxperimenteerd met nieuwe vormen van participatie: door middel van loting, het digitale platform, 3d ontwerpen, maar ook laagdrempelige manieren om mee te praten met de gemeente. Extra inzet is nodig. Ruimte geven aan initiatieven en ontwikkelingen van derden betekent ook iets voor het beleid dat we maken. Voor het fysieke domein gaat het om de bestuurlijke ambitie in de omgevingswet. In het sociaal domein betekent dit een invulling van de mogelijkheid voor 'the right to challenge' in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en het ruimte geven aan ondernemers en maatschappelijke organisaties om voor werk en inkomen' meedoen' in de samenleving verder vorm te geven. Ook het verder experimenteren met participatie wordt door ontwikkeld. Daarnaast wordt het netwerk van initiatiefnemers in de stad gefaciliteerd door het in zetten van een platform: link Haarlem, cursussen crowd funding in te zetten en een initiatieven spreekuur in te stellen.	(2016/331594)
16.10	Zorgen voor publieke TOEGANG TOT INFORMATIE en bescherming van de fundamentele vrijheden, in overeenstemming met de nationale wetgeving en internationale overeenkomsten	
Motivatie	De gemeente Haarlem zal de komende jaren actief bezig zijn met verdere digitalisering van de dienstverlening, het continu efficiënter maken van de bedrijfsvoering en het vergroten van de (digitale) mogelijkheden van participatie van de stad in de verdere ontwikkeling en het beheer van de stad. Data speelt hierbij een steeds belangrijker rol, zowel voor de uit te voeren activiteiten in het hier en nu, alsook voor het vooruitkijken naar de toekomst en het terugkijken naar het verleden. Om de uitdagingen op de gebieden van uitwisseling van gegevens, kwaliteit van gegevens, informatiebeveiliging en het bieden van transparantie over de verwerking van	

Nr	Omschrijving	Onderdeel van nota
	gegevens het hoofd te kunnen bieden is het nodig om het gemeentelijk gegevensmanagement vorm te geven. Het dient efficiënter, effectiever en beheersbaarder te worden om zodoende de vragen en eisen die aan gemeenten gesteld worden het hoofd te kunnen bieden.	